

ANTOLOGIA DE LA POESIA DE IEHUDA AMIKHAI

►►►
en deu seccions, recorre els moments més significatius de la trajectòria de l'autor, des de *Primers poemes* (1948-62) fins a *Obert tancat obert* (1998).

Hi ha un bon grapat de poemes inoblidables, com ara *Banderes* i *Epifania*, en què el realisme del poeta toca el llindar del misteri, i el que comença "Com és ser una dona?", en el qual la veu del poeta recupera una ingenuïtat inquietant i deliciosa. Amikhai -ho deia ell mateix i ens ho recorda Sam Abrams al pròleg- cercava en la seva poesia "posar un nom a cada cosa, a cada sentiment, a cada experiència, d'una manera planera i precisa, sense pretensions". Aquesta nuesa formal i aquesta intel·ligibilitat contribueixen a fer que la seva obra sigui especialment traduïble, qualitat no sempre comuna als grans poetes. No debades se'l pot llegir en una trentena d'idiomes. Ja el 1972, Eduard Feliu l'introduí al nostre àmbit lingüístic i, més recentment, el mateix Forcano n'havia publicat una antologia més modesta a l'editorial Columna. De la traducció de Forcano, els que no sabem

Proa ha publicat una tria traduïda del poeta

hebreu no podem valorar-ne l'exactitud, tot i que sí que n'apreciarem l'efectivitat: seria difícil en català trobar un poeta o un traductor amb una preparació i una sensibilitat més adequades per traduir Amikhai, per dotar la versió catalana de la naturalitat i frescor que es mereix. Afortunadament, l'esforç de Manuel Forcano per donar a conèixer

la lírica hebrea no s'atura aquí, i acaba de publicar una antologia del poeta Pinkhas Sadé a Edicions 62.

Iehuda Amikhai, *Clavats a la carn del món; antologia poètica*. Tria i traducció de Manuel Forcano. Pròleg de Sam Abrams. Edicions Proa. Barcelona, 2001.

►►►
ganivets, "clavats a la carn del món / cadascú al seu lloc" (represa d'un tema de John Donne). Amikhai sap treure molt de rendiment d'aquestes imatges, i sap relacionar-les amb la qüestió moral de l'home, el veritable tema de la seva poesia. Com també sap dreçar lligams fecunds entre mons petits i mons molt més grans; entre el vast univers de fora i l'univers interior, paradoxalment encara més vast. I ho fa amb una excelsa delicadesa: "Un funeral a la muntanya de Sió: el taüt / carregat a les espalles es balanceja com un bri de palla / en una processó de formigues negres".

IMATGES COLPIDORES

La de Iehuda Amikhai és una poesia eficaç, que admira al primer cop d'ull. No és estrany: és per mor d'aquella senzillesa que deia més amunt, de l'invariable nus formal de tots i cada un dels seus poemes: una imatge concreta, molt sovint rutilant en la seva immediatesa. Però sempre molt concreta, molt fàcil d'identificar i de compartir. No és gaire difícil detectar l'ham que estira (i que inspira) l'experiència de cada una de les composicions, generalment contingudes, d'Amikhai. Fixeu-vos en aquesta, *Una vegada un gran amor*: "Una vegada un gran amor va tallar la meua vida / en dues parts. I la primera part / continua recargolant-se en un altre lloc, / com un serp mutilada. / Però els anys que ja han passat m'han asserenat, / m'han guarit el cor i han aplacat els meus ulls. // I sóc com un home al desert de Judà / parat davant el rètol *Nivell del mar*, / i sap imaginar-s'ho, tot i no veure el mar enlloc. / És així que et recordo a tot arreu, / al nivell del teu rostre".

Un rètol com *Nivell del mar* permet reflexionar sobre el *relleu* de la vida moral, i els diversos territoris que anem deixant enrere. La complexitat és mínima, aquí (i arreu d'aquesta poesia): les coses importants de la vida també són irreductibles. I és precisament el poeta, diu Amikhai, qui ha de donar nom a aquestes coses. (Aquestes coses han sigut convidades a formar part privilegiada de la poesia de l'autor.) Però hi ha, també, o sobretot, l'experiència. I l'experiència (l'amor, el dolor, la mort, la solitud) és més lle-

La d'Amikhai és una poesia eficaç, que admira al primer cop d'ull

negadissa, més difícil d'anomenar. Potser la grandesa d'Amikhai és parlar-ne com qui parla d'unes tisores o d'un bocí de paper; d'unes fotos, d'una pedra que rebota en l'aigua abans d'enfonsar-se, o de les peces sangonoses de la carnisseria. La grandesa d'Amikhai és veure que, d'unes tisores, se'n retalla el perfil precís d'una experiència. Que els papers escrits contenen molta vida marcida: "La nota de paper / on hi havia escrit: «Demà a les set / al mateix lloc», s'esgrogueï immediatament i s'arrugà / com la cara d'un nen que ha nascut vell". I és que el fet d'oblidar, per al poeta, té gairebé tanta importància com el d'estimar: tot és qüestió d'aprenentatge (la poesia, en aquest sentit, són els apunts en net que en resulten). Els objectes i els llocs ens revelen molts aspectes de nosaltres mateixos: "Així com el temps / no és dins els rellotges, / tampoc l'amor no és dins els cossos: / els cossos només mostren l'amor". L'amor, en definitiva, ni és un òrgan ni és una funció essencial d'aquest cos (o de la suma de cos i ànima, vull dir). Però és el més alt que podem posseir, el més bell, i Amikhai ho sap i per això ho explica (ho *artitza*) en uns poemes que defugen, deliberadament, el to de cant, però que en tenen un de *mi-voix* entre sagrat i entranysable.

La memòria és, també, un dels grans neguits de la poesia d'Amikhai. La del poble jueu, la de la ciutat santa. "Arreu hi ha plaques en record d'algú, com peses / perquè el vent no envoli la història d'aquesta terra / com papers". Al cor d'aquesta poesia hi ha la qüestió jueva; el patiment; el desterrament; el dolor i la diàspora: "La meua sang té molts parents / que mai no la visiten. // Però quan moren / la meua sang hereta". "Una bala de vegades travessa / el cos d'un home i fereix també / la terra que el sostenia".

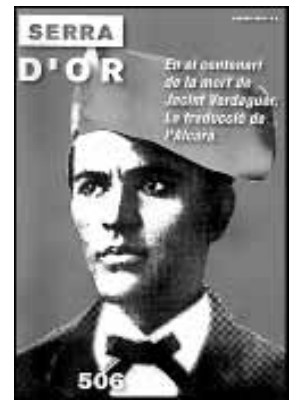
La senzillesa -feta de paraules pobres que corresponen a coses pobres- d'autors com János Pilinski i e.e. cummings, i la lucidesa de poetes que s'han proposat de deixar una empremta pròpia en el gran text de la història, com Ungaretti i Pessoa. Amikhai és un dels grans. Forcano ens ho fa entendre amb la seva recuperació i traducció.

EL QUIOSC

PEPO TAMARIT

Blanco Móvil. Número 85. Blanco Móvil. Mèxic D.F., tardor-hivern, 2001.

Serra d'Or. Número 506. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, febrer, 2002.

U s'ofereix la referència d'una revista literària mexicana que va dedicar l'últim número a la literatura catalana contemporània. Després de l'editorial d'Eduardo Mosches tenim un article del poeta Carles Duarte en què analitza i ressenya la poesia catalana actual. Alguns dels tasts triats, traduïts al castellà, però amb l'original al costat, són: *Test de Rorschach*, de Carles Torner, *Mirall negre*, de David Castillo, *Espera*, de Manuel Forcano, *Desapoltronar*, d'Enric Cassas, *Solstici*, de Pere Gimferrer, i *Retorn a la terra*, de Sebastià Alzamora, entre molts d'altres. Després d'un article sobre la narrativa escrit per Vicenç Llorca, Àlex Broch i Isidor Cònsul, tenim un seguit de textos d'autors com ara Baulenes, Pàmies, Palol, Moncada, Monzó... Les fotografies del monogràfic són de Pere Virgili. Aquí teniu un e-mail de contacte: eduardomosches@yahoo.com

De tot

Tretzevents. Número 784. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, gener, 2002.

Carnaval

Cucafera. Número 92. Bayard Revistes. Barcelona, febrer, 2002.

L'últim número de la revista infantil *Tretzevents*, amb una portada dibuixada per Sergio Mora, va carregada de bones historietes i reportatges. Us oferim el sumari al complet: *Joanot el robot*, de Daniel Boada, *L'amiga nit*, poema de Joana Raspall, *Animalades*, de Leo i Rebeca Luciani, un reportatge sobre el món de la dansa de Marta Almirall, *L'Òscar*, d'Àlex Fito, el conte *No sóc ni alt ni baix*, de Gemma Cortabartarte, *Un home amb barret*, de Gustavo Roldán, un article sobre Dràcula, de Daniel Boada, un reportatge titulat *L'abellerol, l'ocell que va caure al pot de les pintures*, de Ricard del Río, *Porqueries*, altre cop de Daniel Boada, *Ted i Bir*, d'Ismael Ferrer, un reportatge d'arqueologia de Jordi Mir, *Klug*, de Neus Moscada, i *Astre, l'explorador valent*, de Javier Olivares.

Cucafera és una revista infantil que, pel fet d'incloure retallables, utilitza una qualitat de paper excepcional. L'últim número està dedicat al Carnaval, amb històries com ara *Les aventures de la família Pica Flor*, de Marine Gérald i Roser Capdevila, en la qual té lloc, naturalment, una divertida festa de disfresses. En l'apartat de retallables tenim quatre cares: de llop, de camperola, de follet i de bruixa, ideals per a representar un conte. El reportatge d'animals està dedicat a l'ornitorinc i la faula a una aranya mandrosa. També podem trobar un treball manual per confeccionar personatges (des de pirates fins a princeses), amb els seus vestits, tot amb feltre. També les aventures de *L'ós Brunet*, de Marie Aubinais, *Carolina Tremolina*, d'Agnès Rosenstiehl, i un conte de Marie Hélène Delval sobre les pors infantils magníficament il·lustrat per Montserrat Altés.